

## **Oponentní posudek**

Habilitační práce

JUDr. Roberta Odlera, Ph.D.

### **Genéza systémového riešenia ochrany štátnej hranice na teritóriu dnešného Slovenska od roku 1948 až po hraničný dozor schengenského typu**

Oponent: plk. doc. RNDr. Jaroslav Tureček, Ph.D.

K oponentuře mi bylo předloženo 152 stran hlavní části a 7 stran přílohy habilitační práce JUDr. Roberta Odlera, Ph.D. na téma „Genéza systémového riešenia ochrany štátnej hranice na teritóriu dnešného Slovenska od roku 1948 až po hraničný dozor schengenského typu“, obhajované na Akademii Policajného zboru v Bratislave ve studijním programu „8.3.1 Ochrana osob a majetku“.

Hlavním cílem práce bylo popsat, charakterizovat a analyzovat jednotlivé formy, metody činností a technické prostředky, které byly součástí fungování mechanismu ochrany státní hranice na teritoriu dnešní Slovenské republiky od převratu v roce 1948 až po současnost, kdy se uplatňuje schengenský způsob hraničního dozoru.

Habilitační práce je rozvržena, kromě nejruznějších seznamů a úvodu do dané problematiky na následující kapitoly: Geneze řešení ochrany státní hranice na území Slovenska, systémový přístup k ochraně státní hranice ČSSR v letech 1973 až 1989, systémový přístup ke kontrole hranic v letech 1990 až 2007, před schengenská opatření na státní hranici a analýzu využití bezpilotních prostředků při kontrole hranic.

První kapitola „Geneze řešení ochrany státní hranice na území Slovenska“ obecně popisuje a analyzuje vývoj této ochrany především z organizačního hlediska ve své první podkapitole. V dalších podkapitolách je zvláštní pozornost věnována historii vzniku Poříčního praporu Pohraniční stráže na Dunaji a Moravě. Tato část je významná i z policejné vědního hlediska, protože ukazuje, jak si přírodní podmínky atypické vůči ostatním úsekům hranice během až chaoticky překotných organizačních změn vynutily samostatnost Poříčního praporu PS a

hlavně ukazuje, v jakou podobu vykrystalizoval způsob ostrahy tohoto typu hranice díky bezpečnostní praxi.

Velmi zajímavá a historicky poučná je část, která se zabývá ženijně-technickým zabezpečením ostrahy hranice. Zvláště je zapotřebí vyzdvihnout pasáže, týkající se nosných ženijně-technických zabezpečení, tj. kromě lesních průseků a kontrolních orných nebo sněžných pásů systém EZOH, systém elektrického zabezpečení (zátarasu) ochrany hranic s vodiči pod napětím 6 000 V z let 1951 až 64 a v pozdějších letech třístěnný drátěný zátaras s signálními poli na prvním plotu pomocí některých drátů vodících slabý proud, jehož změny vyvolávaly poplach na signálním přístroji řady U pro dozorčího na rotě nebo optický systém Fénix a mikrovlnný Haryk.

Druhá kapitola „Systémový přístup k ochraně státní hranice ČSSR v letech 1973 až 1989“ obohacuje danou policejně bezpečnostní problematiku nejen z hlediska historického, ale i z hlediska současnosti je poučné tehdejší nasazování pohraničnicků do pohraničních hlídek, jako stráž hranice, hlídka kontrolní, poplachová, eskortní, technická, preventivní, skrytá a pozorovací a do bojových skupin, jako pátrací skupina, clona a skupina překrytí. Mnohé z těchto poznatků organizace a metodiky nasazení pohraničnicků na západní hranici, vyjma nehumánních smrtících prostředků a zvráceného hlavního směru ochrany proti vlastním občanům, je použitelné pro přísné střežení nějaké hranice i v současnosti, samozřejmě dnes již s využitím modernějších technologií.

Třetí kapitola „Systémový přístup ke kontrole hranic v letech 1990 až 2007“ ve své první podkapitole „Ústavní rozpad ČSFR a jeho důsledky na ochranu státní hranice Slovenska“ podrobně popisuje rozpad „Železné opony“ během tří let trvání České a Slovenské Federativní Republiky, kdy se zrušil prakticky celý dosavadní systém ochrany hranice. Popis a analýzu následujícího vývoje organizace fyzické a režimové ostrahy hranic Slovenské republiky v letech 1993 až 1997 umně spojil s tehdejší nově narůstající problematikou nelegální migrace a převozu kradených motorových vozidel. Habilitační práce se dále obsáhle věnuje nejen systémovým změnám po roce 1997, kdy po vzniku krajských ředitelství Policejního sboru byly zrušeny odbory hraniční a cizinecké policie okresních ředitelství, ale upozorňuje i na problémy tehdejší doby, jako je špatná finanční situace Policejního sboru, narůstání organizovaného zločinu a jeho snahy o ovlivňování výkonné a zákonodárné moci.

Všechny potřebné změny, kterými musela ochrana hranic Slovenské republiky projít před vstupem do Schengenského prostoru, jsou podrobně popsány a fundovaně odborně komentovány v kapitole „Před schengenská opatření na státní hranici“ Téma je vhodně rozděleno na léta před vstupem a po vstupu do Evropské unie. Zahrnuty jsou i už moderní

stacionární technické systémy jako aktivní oplocení, virtuální ploty a kamerové řetězce a systémy mobilní, především termovizní a noktovizní přístroje, přístroje pro kontrolu dokladů a telekomunikační technika. Unikátní je systém detekce živých osob EPOFAT. Velice zajímavé by bylo změření procenta falešných negativních a falešných pozitivních poplachů.

Formální úprava práce je pečlivá a na výborné úrovni. Zvolené základní chronologické členění práce včetně příslušných technických prostředků je logické a dobře zvolené. Pouze výjimečně se zdá, že některé pasáže by mohly být začleněny do jiné kapitoly, ale je to otázka osobního názoru, protože pak by zase mohly unikat jiné návaznosti v textu. Větná struktura je dobrá a je znát odborná erudovanost, vědecké znalosti a zkušenosti autora v oboru. K formální úpravě obrázků a tabulek, na které je práce především v závěrečné části bohatá, nejsou výhrady. Jazykový styl nejsem schopen hodnotit, ale očividné překlady prakticky neexistují. Pouze některé výrazy by bylo vhodné též zařadit do seznamu zkratk (RHP, NJBPNM, MVTEL, PBX). a díky zřejmě pečlivé kontrole se v práci nenaráží ani na chyby či překlady. Po formální stránce je práce celkově na velmi dobré úrovni.

Autor práce čerpal poznatky z 27 tištěných vědeckých publikací, 25 právních předpisů, 5 archivních pramenů a 4 internetových zdrojů. Co je významné je, že práce též čerpá z pěti výzkumných úkolů Akademie PZ a z několika evropských výzkumných projektů. Práce se jeví značně originální. Není mi známo, že by daná problematika byla již někdy zpracována podobným způsobem. Protokol o kontrole originality udává překryv 10,28 %, ale zdroje s významnějším podílem jsou pouze dva a s malým podílem. Stránky Vojenského historického ústavu, 3,62%, a ročenky hraniční a cizinecké policie 1,11%. Podstatné je, že 5,6% podobného textu pochází z vyššího počtu různých zdrojů, poslední dokument má číslo 239.

#### **Závěr:**

Autor jednoznačně splnil hlavní cíl habilitační práce a podrobně a erudovaně popsal, charakterizoval a analyzoval postupně všechny jednotlivé formy, metody činností a technické prostředky, které byly součástí fungování mechanismu ochrany státní hranice na teritoriu dnešní Slovenské republiky od převratu v roce 1948 až po současnost, kdy se uplatňuje schengenský způsob hraničního dozoru. Nechybí ani návrhy na zdokonalení v blízké budoucnosti. Zvláště cenné je vhodné zakomponování výsledků výzkumných úkolů v dané

oblasti, na nichž se autor podílel. Vyzdvihnout je třeba výsledky nejaktuálnějšího výzkumu „Analýza využitia bezpilotných prostriedkov pri kontrole hranic“.

Přínos práce autora pro rozvoj vědního oboru a pro bezpečnostní praxi je tudíž značný.

**Předložená práce splňuje požadavky kladené na habilitační práci, doporučuji ji k obhajobě a z jejího hlediska doporučuji udělení vědecko-pedagogické hodnosti „docent“.**

*Tureček*

---

doc. RNDr. Jaroslav Tureček, Ph.D.

Ambis. Vysoká škola.

Žalanského 68/54

Praha 17 - Řepy